

Діло

Виходить що-дня рано
крім понеділків.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 15, II. пов.
Конто почт. шлюх. 34.724
Адреса теле. „Діло—Львів“.
Число телефону 281.
Рукописів
редакція не зберігає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австро-Угорщині:
місячно 2.75 К.
чвертьрічно 8—
піврічно 15—
річно 27—
у Львові (без доставки):
місячно 2.40 К.
чвертьрічно 7—
піврічно 14—
річно 25—
За зміну адреси
кастувати по 50 с.

Ціна підписки:

Субскрипція внаслідок
воєни 40, в звідданні 60, в
оплату 80, в разі подорожі
часті 1 К. Подписки в
містах і заручки 100.
Напрямки списати 1 К.
Субскрипція внаслідок
воєни
у Львові 10 с.
на провінції 12 с.

Видає: Видавнича Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Василь Панейко.

У теперішнього російського міністра заграничних справ.

Споми в Петрограді.

Було се в першій половині червня 1914 р. У Львові доходив до кінця процес проти Бендасюка і тов., а в Росії — завдяки добре організованій агітації галицьких руссофілів і їх російських протекторів з одної сторони і незрозумінню наших відносин (навіть серед російських Українців) з другої — що раз вище піднімався неприхильний настрій проти галицьких Українців, які — мовляв — ідуть рука в руку з поліцією й судом.

Я гадив власне по Росії: Варшава, Вільно, Петроград (тоді ще Петербург), Москва, Харків, Київ. Бажане відпочити, побачити світа, відвідати приятелів, відновити давні знакомства й навязати нові — лучилося з бажанем потолкувати з людьми про публичні справи, висвітлити тим, у кого без сумніву не було злої волі, на ще становище взагалі і зокрема що до руссофільського процесу.

Перед тим стараєся я робити се в пресі. „Русскія Відомости“ в Москві помістили мою відповідь Маклакову, визначному членови Думи і провідникови кадетів, на його оборону галицьких руссофілів, при чім редакція відповіла мені передовидею, в якій значно згадала острі краї статі Маклакова. „Кіевская Мысль“ дала місце моїй статі про проф. Погодіна, в якій я вказував, як він кілька разів перекидав ся з українцями в українофобію і навпаки, аж тоді дійшов до оборони Дудикевичів і Бендасюків та їх російських протекторів.

В Петрограді я очевидно мав намір, коли се тільки буде можливо, — мати розмову з Мілюковим. Поминувши загальний інтерес, який має особа сього визначного ученого й державного мужа, особливий інтерес лежав в тім, що Мілюков власне недавно промовляв з думської трибуни в українській справі, звязваючи ся з одної сторони проти репресій правительства супроти українства, та рівночасно з другої зазначаючи, що автономічно федеративні погляди Бакуніна і Драгоманова про державне будівництво й національну справу вважає перестарілими й утопіяними; далі в тім, що власне Мілюков був недавно від імені своєї партії в Києві, щоб зійти ся з тамошніми українськими діячами.

Додам, що як раз тоді Мілюков був фігурою дня з отсей причини: Котрась з реакційних газет (яке не тамлю, котра) закинула, що „Рьчи“ за філяндські гроші продає російські інтереси в користь Фінляндії. Редакція „Рьчи“ виступила з судовим обвиненням, яке підчас розправи взяла напад. Очевидно, ідейна чистість газети не підлягала сумнівові. Але висхід процесу дав привід одному з реакційних послів зробити в Думі натяк про продажність партії Мілюкова й його органу. На се Мілюков зреагував окликом „Мерзавець!“ Треба сказати, що російський парламент (може тому, що недавній) береже своєї гідности значно більше від інших, — і прездія Думи поставила внесення на виключення Мілюкова з одного чи двох засідань. Тоді Мілюков зажадав слова і пояснивши свій оклик нечуваною провокацією, звернувся до своїх опонентів з проською, щоб голосували за його виключення — в імя гідности Думи.

Я зложив в передполудневій порі візиту в редакції „Рьчи“ і попросив редактора Гессена, щоб звернувся телефонічно до Мілюкова й передав йому моє бажане і просьбу побачити ся з ним. Того дня засідання Думи не було, Мілюков був дома і відповів, що жде мене.

Я побачив чоловіка літ 60, росту вище середнього, постать більша струнка ніж огрядна, енергічна й жива, волосся й повні, злегка до горби часами вуси зовсім сиві, бистрі сіні очі. Сей вигляд і розмова — тут злило ся фізичне й духовне в гармонійну цілість — оставила на мені сильне й гарне вражіння, не вважаючи на те, що я і прийшов до Мілюкова і вийшов від нього з тою свідомістю, що він і його партія зовсім не годять ся на максимальне українське дома-

гане в межах російської імперії — автономію України.

З розмови наведу тільки три подробиці: Що до галицьких справ, Мілюков не мав ніяких сумнівів що до вартости галицького москвофільства.

Коли зговорило ся про статю Маклакова і в звязку з сим про відношеня кадетів до українського питання, Мілюков сказав, що партію в сій справі репрезентує він і його недавній заяв в Думі, а не Маклаков. При сім додав, що добре було би, щоб я мав розмову з Маклаковим, і обіцяв мені урядити се на другий день в Думі.

Що до українських справ у Росії, сказав, що недавно був у Києві, познакопив ся з українськими діячами, яких провідником уважав проф. М. Грушевського, і додав: „Ми з Михайлом Сергієвичем добре себе розуміємо“. На мій погляд се мало значити, що між Мілюковим як провідником кадетів і проф. М. Грушевським як провідником українства є згідність що до українських змагань в Росії.

Другого дня я бачив ся ще хвилюку з Мілюковим в Думі. Білет на галерею (білети виставлені на імя) дістав я за рекомендацією посла Дюбинського, провідника трудовиків. Я приглядає ся засіданню рано й пополуудни. По полуудни мав мене Мілюков познакомити з Маклаковим. Я післяв до нього в сій справі і на само засідань вальску. Він вийшов на галерею і сказав, що Маклакова ще нема. Як буде, то він мене покличе. Та я не міг ждати до кінця засідання і вийшов, не ждучи на познакомленя з Маклаковим.

Що до української справи, то з розмови з Мілюковим виніс я вражіння, що він ставить ся до неї поаживо, знає її і має свою програму, відповідну своїм поглядам на будівництво російської імперії. Са програма: анексія обмежена й заборони, дати свободу громадянської ініціативи, найкращі права мови в школі й уряді. Але від сього до признання українського народу окремою державно-правною цілістю, співгосподарем держави, до автономії України — це далекий шлях і той шлях треба перейти як шлях політичної боротьби. Очевидно, відповідно поглядам Мілюкова на державне будівництво ся політична боротьба повинна бути свобідна, громадянство повинно мати для неї вільні руки.

Через три місяці після мого побуту в Петрограді Росіяни вже були у Львові. Тоді Мілюков помістив у „Рьчи“ ряд статей про галицькі відносини. Польсько український спір — писав він тоді — рішила вже війна; що до українсько-російського спору він, стоячи при своїй вище загально означеній програмі, виступав проти репресій на українство в занятій Галичині.

Потім, коли на „Союз визволення України“ посилає ся закиди продажности моральним державам, він, виступаючи проти змагань Союзу, виступив в обороні його політичної чесности.

В кінці пригадаю його заяву в українській справі підчас його побуту в Швейцарії.

Промови й заяви Мілюкова на тему воєнних цілей Росії оставляють зовсім на боці. Війна витворює такі психічні настрої, що найчесніше буде оставити кождому волю бути патріотом своєї вітчизни по своему розумію. Вислід війни аведе всі ті патріотичні запали до реальної міри. А по війні на окривлену землю засвітить знов сонце вселюдських ідеалів і стоїть усе та нездорове, що засіяла в людських серцях війна, як весняне сонце топить сніг.

Тепер Мілюков став міністром заграничних справ у революційній тимчасовій правительстві. Якось болюче думати, що той чоловік міг як державний муж служити своїй вітчизні своїм розумом вже від давна, бодай від революції 1905 р. А так 12 літ втрачених, літ найбільшої мужеської зрілости, по яких уже приходить старість. Так марнують ся в Росії найліпші люди.

Коли правительство, в яким Мілюков є міністром заграничних справ, укріпить ся, побач-

имо, чи здійснить воно обіцянку, дану Мілюковим в згаданій швейцарській заяві.

В кождім разі дотеперішня діяльність Мілюкова говорить, що се чоловік, для якого основою політичної діяльности є ідея, принцип. Між його становищем в українській справі і змаганями Українців можуть бути ріжніші, але він не уживе насобів власти, щоби в супереч своїй ідеї, своїм принципам унеможливити нам політичну боротьбу за наш змаганя. Хиба, що перестав би бути — Мілюковим.
М. Лозинський.

Папа і складки на українські жертви війни.

Львівська, 12. марта 1917.

Як відомо, свого часу зарядив Папа з цілком католицьким світі вбиране складок на жертви війни в Польщі й Литві. Збірки сі дали разом коло мільона франків, які певне принесли пільгу неодній родині на областях, тяжко паівчених війною.

Східна Галичина і її греко-католицька українська людність потерпіла від війни не менше, а безперечно значно більше, ніж навіть Польща й Литва. Маючи се на увазі, звернувся гр. Михайло Тишкевич, котрий перебуває тут від трьох років, до державного секретаріату Св. Отця в Римі з пропозицією прийти подібним шляхом на поміч також українським жертвам війни. На письме своє одержав гр. Тишкевич сими днями лист, який подаємо отже в українським перекладі.

Segretario di Stato di Sua Santità. Дня 3. марта 1917 р.

Пане Графе!
Я відібрав Вашого ласкавого листа з 17. лютого, в котрім Ви висловлюєте надію що Святий Отець зволить наказати збірку добровільних датків на користь Українців (Русинів) в наперед визначений день, так як се вже було зроблено для Польків й Литовців. Його Святість, що має стільки доброзичливости для вірних Русинів, є дуже розположений прийняти се рішене, але бажане, щоби подання такого змісту було післяне Русинами єпископами Святого Престолу.

Я користаю в нагоди, щоби поновно Вам, Пане Графе, висловити моє щире почитує

Евген Пачеллі.

Поданоє се письме до відома українського загалу, висказуємо надію, що гр.-кат. український єпископат негайно зробить відповідні кроки, щоби придбати своїй нещасливій країні великодушну поміч Св. Отця.

„Розширене границь Польщі на схід“

з польської преси.

Польська преса веде що раз більшу кампанію за розширеня границь будущей польської держави на схід. З помислами, які стрічаємо в сій справі, хочемо познакомити наших читачів. В дневнику „Kraj“, який виходить в Лисі в Познанщині, кн. Ксавер Друцький Любешків пише, що для економічного розвитку будущей польської держави коначеє в влучити до неї як найшвидше білоруські дільнічі колишньої Польщі, які здобуло німецьке оружа. „Білоруське населеня — анше він — надає ся з такою самою легкістю до спольщення як і до зросійщення, але тільки до одного або другого, tertium non datur, отже є ясно, що в інтересі як

центральної держав так і Польщі лежить, що-би як найшвидше приступити до спольонізації цього краю". Далі автор виводить, що розширення границь Польщі на сі землі приляже вона оперти ся в спорі з Росією, яка ніколи не позбавля думки відібрати їх.

Значно більші аспірації має варшавський кореспондент краківського дневника „Istrowa ny Kurjer Sobzienny".

Ясна річ — пише він — що політична експансія польської держави мусить звертати ся головню на схід, отже на простори історичної Литви, Білоруси, Волини й України. Промовляють за сям як польські традиції, так і тверда koniecznosc, яка говорить понад всякий сумнів, що границі конгресової Польщі є за малю, щоб могли заповнити повноту розвитку і свободне самостійне житє".

Для означення східних границь Польщі автор пускає ся на різні „наукові" комбінації.

Отже покликає ся на п. Льва Василевського, польського соціаліста, що буде історичну Польщу, який каже, що „природною польсько-російською границею повинна бути лінія відкнення двох культур, католицької польської і російсько-православної". яка „йде власне через ту область Литви й Білоруси, де нині тягнуть ся від півночі на південь окопи двох воюючих армій".

Другою комбінацією є „теорія" проф. Ромера про т. зв. першу, другу і т. д. сферу польських інтересів на сході. До першої сфери зачисляє проф. Ромер землі литовсько-білоруські, Полісе, часті Волини і т. д. „Опираючися на виводах проф. Ромера — пише кореспондент — і приймаючи, що в склад польської держави повинні входить області першої сфери польських інтересів, повинні ми східні границі польської держави пересунути богато далше поза теперішню боеву лінію й оперти їх на півночі о Двину, далі о Могилівську губ., о береги Березини, повести через багна Припяти і польські ліси, через Житомир і Бердичів до середнього й долішнього Дністра".

Незлий апетит і ще ліпша аргументація! Полякам так треба,

Було би вказано поводити ся обережніше з такими аргументами,

Поминувши такі огляди, як інтерес інших народів, національна свобода і т. д. (Поляки мають один аргумент: спольонізація) або інтереси центральної держав (чи справді вони мають творити аж таку польську державу, яка просто роки дорівнювала би їм?), —

„Gazeta Wlczorna", яка займаючи ся східними границями Польщі на галицьких ґрунтах, дуже невдоволена нами, що ми не годимо ся на відокремлення Галичини, могла би радше зайняти ся тими польськими фантазіями про пересування боевої лінії і границь Польщі на схід.

Д-Р МИКОЛА ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ФЕРДИНАНД ЦЕПЕЛІН.

(† 7. марта 1917).

(Колець.)

Хоч побіч цеделінів маємо ще богато інших типів кермованих балюнів, то всеж таки цеделіни стоять і стоять-муть на першому місці. Сі інші типи, се головню такі, що не мають твердого кістяка, тільки мішок і матері, скресний і зіштитий у подовгасту торпедовату форму. Іх доброю формою — в порівнянню до цеделінів — є те, що іх легко транспортувати з місця на місце та лекше іх направляти (вистарити тільки залатати роздерте місце). Але всі вони не мають що й рівняти ся з цеделінами що-до видержки й практичної ужитковости, бо ніодні із них не може підносити таких величких тигарів та відбувати такі далекі подорожі.

Цеделіни дуже вразливі на всякі шкоди; від розмірно слабого навіть удару в якусь тверде тіло може поломити ся кістяк, так що справа не може відбувати ся на борві. Вони мусять бути дуже дбайливо переховувані у великих шодах (гангарах), які звичайно будують на понтонах на воді, або й на суші; тільки-ж

Під Бережанами, Золочевом і Солотвиною.

Напад латувів на Радивилів.

Кореспондент дневника „Berl. Tagbl." доносить 21. с. м. з воєнної пресової квартири:

В численних виправах, які місяцями переведено за пару четверти години, взяли союзники на схід фронті в полон 5 офіцерів і 650 жовнірів і здобули 20 машинних карабінів і 7 метавок мін. Взіршево обдуманю й переведено елім в добре вибудовану систему ровів в бережанській відтинку. Закрити огнем власної артилерії, яка крок за кроком ставила перед піхотою огню стіну, вдерли ся наші відділи до ворожих ровів і основно іх зруйнували. Зовсім заскочений неприятель не мав часу зарядити протиміри. В кількох хвилях поніс він великі кроваві втрати і мусів крім того оставити нам 300 полонених. Також в околиці на північ від залізничі Золочів-Тернопіль осягнула подібна, зручно поведена виправа великий успіх. Коло Солотвини австрійська виправа вдерла ся аж до другої неприятельської лінії.

Над Нарайкою приготувляв неприятель наступи кількох компаній, уживаючи газу й розсаджень. Але ціле підприємствє мало нужденний кінець, бо хмари газу попали в перші ряди Росіян.

З численних воздушних виправ заслугу на згадку напад комбунованого відділу 18-и австро-угорських і німецьких літаків на залізничий дворець в Радивиліві. Майже кождий літак мусів зводити при сім воздушній бої. Відділ кинув на дворець бомби ваги 1.200 кг. і вернув цілий домів.

Зміна папських конгрегацій.

РИМ (Ткб.) Папа відбув д. 22. с. м. тайну консисторію, на якій заповів важну зміну в системі конгрегацій курії, а саме злучене конгрегації індексу і конгрегацією св. офіції та відлучене відділу індульгенцій від конгрегації св. офіції а прилучене його до найвишого Апостольського уряду покути. Папа сказав, що та зміна була намірена „папою П'єм Х. та з приводу незвичайних обставин не можна було її перевести.

„Osservatore Romano" посилає з дневниками, які старіють ся помписати консисторію і промові папи якусь особливе значінє а огляду на воєнні події.

Економічне віче в Перемишлі.

При великій участі і зацікавленню соліства.

У Львові 24 марта 1917.

Дня 20 марта скликано заходами д-ра Т. Кормоша економічне віче до Перемишля. Зійшло ся до 1000 учасників самих селян і селянок, маленька горстка інтелігенції а півігу. Бражда цілковита неприсутності учителяства. Зборами провідив о. Волод. Гинилевич з Тисової. Реферували: о. Гинилевич про оборот худобою і безрогами, д-р Кормош про воєнні причини, воєнні шкоди і про пенсії на відбудову знищених громад, д-р Махух про відбудову повіта і організацію нашої суспільности і її участі в відбудові краю, рільничий інспектор Юліян Павликоський про воєнні засівни, п. Кліщ, відпоручник

тоді іх кошт богато більший, бо такий гангар мусить могли обертати ся з вітром, щоб цеделіні міг завсіди залітати з тої сторони, звідки вітер віє. Врешті й величкий кошт будови такого кольоса (поверх мільона марок) і великий кошт самої їзди (1 минута коштує до 2 марок) роблять його поки що трохи непопулярним.

Чи Цеделіні вдоволили всі вимоги, які донього ставляно, а головню чи його балюни стали такими здатними до воєнного ремесла, як того дожидали — се не наша річ судити й не пора на се; після війни воєнна критика удежить нам сю задачу. Сьогодні обмежимо ся тільки до сконстатованя факту, що Цеделінови пощастило ся зробити — не один крок, а цілу велику дорогу в напрямі очиюваня повітря. На скільки до тепер доходить до нас вісти, то цеделіни наганяли й наганяють великого страху нашим ворогам, особливо Парижови й Лондону. За ними нераз гоняли ся по повітряних просторах другі балюни й йтаки, рефлектори освітлювали темні ночі, шукаючи по небі за цеделінами, а вони тимчасом математично кружляли собі понад ворожі стоділи й табори та великі пострах і смерть. Не бояли ся вони тих кількох гарматних чи крисових стрілен, що іх могли, але не мусіли, досягнути.

молочарського Союзу, про організацію викупи масла, яєць і товщів, а в кінці д-р Махух про військові причини.

По рефератах відбула ся дуже оживлена дискусія, в якій богато селян підносило місце певних справ а області відбудови повіта та рільництва. На численні запити давали основні відповіди пп. д-р Кормош, д-р Махух і Павликоський. Перебіг нарад дав наглядний доказ, що селяни вдають собі справу зі свого положеня і домагають ся від нашої інтелігенції поради і ратунку. Народи тривали 4 години при повнім комплекті.

Америка признає

нове російське правительство.

ВАШІНГТОН (Райтер). Державний департамент оповіщає формальне і повне признає нового російського правительства Сполученими Державинами.

Революція в Росії.

„Ціла Росія за новим правительством."

ПЕТРОГРАД (Пет. Аг.). Після послідних відомостей ціла Росія з Фінляндією, Туркестаном і Сибірю прилучила ся до нового правительства. Причину тому треба добувати в тім, що війна була би ганебною програма, коли би давше егоїстичне правительство під кермою нездарної династії вело далше політику глобленя народу. Обчисляють ся, що зміна правління на 130 мільонів мешканців спричинила тільки 2000 жертв в убитях і раних. Се дуже мале число в порівнянню з жертвами революції у інших народах. Тому то Росія а радше Петроград, в якій тільки через один тиждень тривали заворушення, вернув знов до нормального життя. Нове правительство привитане прихильно людністю, усунуло губернаторів і вісегубернаторів, узявши историчних прихильників давного режиму та передало місцеву управу головам земляк як провізирничим комісарам. Щоби зберегти край перед всякими пробами противолюції і монархістичної пропаганди, правительство узявши буйшого царя і царичю в Царський Селі.

Міністер справедливости Керенський вініс на раді міністрів пропозице закона про внесенє кари смерті і видав зарудженя в сілі допущеня жінок до виборів до конституанта та порушив, щоби удежшено поверот всім, що за політичні проступки були засуджені і в'язні-гравали.

В переважній часті міст продажну волюцію заступлено міліцією, утвореною з мешканців. Вона удержує лад. Таку міліцію утворено також в Петрограді і вона має звичайний вигляд.

Петроградські дневники не виходять вже почеркани цензураю. Люди радісно проходять вулицями і заповняють склепи. Богато політичних товариств, недозволених попереднім правительством починає свою діяльність. Театри будуть знов отворені в неділю. Одиноке, що пригадає минулі дні, се червоної хоругви на домах та великий червоний прапор на даху залової палати, який по думці рішення правительства буде осідком конституанта. Вісти в провінції вдоволюють. Всі донесеня звіщають про радість людности, що вона визволена знів яр-

Богато уявише ще води у всіх ріках цілого світа, заки їзда по повітрі перестане належати до сензацій, а стане чимсь нормальним, буденним. Годі передбачити нам сьогодні, якою дорогою піде далший розвиток літацтва, на чю сторону перекилять ся побіда: на сторону літаків, чи балюнів. Але як би воно не було, то по вічні віки в історії літацтва стоять-ме велична постать Фердинанда Цеделіна, що своїми працями заповнив цілу епоху. Буде вона прирхивати будучим поколінням винахідчів і конструкторів як геній, як ідея внутревалости. Буде вона давати гарне свідоцтво тій німецькій черті характеру, що містить ся в сентенції „Behaglichkeit führt zum Ziele", а крім того не одному полі винахідчів — можливо, що й на інших полях — покаже дорогу, якою пішов Цеделіні, в якого цілій діяльності пробиває ся те, що Німець називає: „der Zug ins Obere". Він не жажнув ся перед тим, щоби своєю балюновою дати прямо нечувані, величкі розміри — і се показало ся в тім разі єдиною можливою дорогою до розв'язки. Микоходом згадаємо, що роогою до розв'язки показало ся, що можна мати й в будові літаків показало ся, що можна мати більшу надію що-до практичности і певности лету на літаки великі, ніж на малі. Доказав то го величкий літак Сікорського.

14. III. 1917.

ВИНА

Богослужби
- природні -
- білі - -
саморедери

просимо безпроводно замовляти
— до весняного транспорту —
В посередниченю

187 5-12

"НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ" Львів.

ма царяму, та про сильну її волю не підчини ти ся вже більше ніколи тому ярмови.

Нормальні відношення вертають.

АМСТЕРДАМ (Ткб). Дневник "Telegraaf" доносить: Кореспондент "Times-a" депешував в середу з Петрограду, що фабрики вернули до праці, пугилівська фабрика муніції одержала вуголь. Рух міської залізничної є майже нормальний. Понехано намір поновити жертв революції на площі перед зимовою палатою. Після похорону тх жертв будуть театри знов отворені.

Крайні партії баняють захопити владу.

КОПЕНГАГЕН (Ткб). До "Pöijiken" доносить з Лондону: Петроградський кореспондент "Times-a" телеграфує: Демагогічні живля, які знають, що влада виконувана ними завдяки злилей агітації серед військ скорше чи пізніше буде їм віднята, бажаючи її задержати поборюють всякі розважні зарядження, не оглядаючи ся на безпеку анархії і голодової нужди в краю та нещастя і невдачі на боєвишах. Вони не тільки старають ся здержати приверненя ладу і спокою, але до того поширюють найчужднійшій сплетні, щоби тільки послужити своїм цілям. І так донесено, що цілий німецький наряд повстав проти своїх властей, що убито німецького цисаря та що з Берліна виїхала депутація, яка має проголосити еру загалного братерства. Діло в тім, щоби серед війська викликати віру, що війна скінчила ся та що нею не треба займатися ся. Першим завданням нового правительства є поборення анархістичних партій в Петрограді.

Корнілов сповіщає царя про її узявненя.

ПЕТРОГРАД (Райтер). Командант петроградського округу ген. Корнілов повідомив царя, що вона узявнена. Корнілов із штабом своїм удав ся до Царського Села і з двірця телефонічно спитав шамбеляна гр. Бенкендорфа, коли царя може його прийати. Прв причину тих відвідань не хотів нічого при телефоні сказати. Гр. Бенкендорф просив Корнілова, щоби задержав ся при телефоні, а вернувши по кількох мінутах, сповістив, що царя жає його за пів години. Корнілов із своїм штабом удав ся до замку "Мале Царське Село". Його заведено до приватних комнат, де він відчитав царя рішеня провізоричного правительства, та заявив їй, що від сеї хвилі вона узявнена, що віддано давню сторожу, та що замок остає під пильною сторожею. Царя просила, щоби її підвищено службу, на що дозволено. Опісля Корнілов удав ся до казарм, де дав порученя сторожі.

Бувший цар Микола в хвиль яряду до Царського Села буде прийнятий генералом Корніловим і відвезений самоходом до палати під ескортою кавалерії.

Як цар розоставав ся з царською владою?

АМСТЕРДАМ. Бюро Райтера доносить з Петрограду, що 4 комісарі правительства, вислані до Могилева до царя, були там прийняті генералом Алексеевим. Цар був в двірській поїзді, де з ним працювала ся мити. Формальність абдикації заняла годину часу. Адмірал Нілов хотів супровожати царя, та комісарі не згодили ся на те. Велика товпа людей була присутна при від'їзді царя. Група офіцерів працювала з ним. В Царськ Селі поїзд зайхав на царський павільйон. Цар попрощав ся з дружиною і службою та з повним спокоєм висів з салюмового воза. Був одній в однострій б батальйону кубанських козаків і мав на собі ордер св. Юрія. Лиця його були западі. Цар в товаристві князя Долгорукова сів до самохода. Людей при тім не було.

НОВИНКИ.

Львів, 24 марта 1917.

— Вечір обрядових пісень, устроений вчера львівським "Бояном" в великій залі Муз. Тов. ім. М. Лисенка, на стільки зацікавив українську громаду, що багато мусіло відійти з залем без білетів. З чужих гостей визначити треба присутність команданта м. Львова ген. Рімаля, цисарського німецького генерального консула Гайна, директора поліції радника двора д-ра Райландера та ин. Характеристику обрядових пісень подали ми в окремій статі в ч. 77 з 22. с. м. Тезер скажемо лише, що виконаня їх справляло присутніи цінний духовий пир. Хорам "Бо-

яма" і їх диригентова п. В. Барвінському належить ся за се правдиве признаня.

— „Український легіон в Росії“. Під таким сензаційним заголовком принесла „Nowa Reforma“ новинку, в якій пише: „Львівське „Діло“ принесло цікаву інформацію про „український“ або руський легіон в Росії—і т. д. Таку сензацію зробила „N. Reforma“ з нашого донесеня (ч. 61 з 15. с. м.) про пробу твореня московфільського легіону. Замість „московфільський“ підставляє ся „український або руський“ — і інформація готова, ще й з покликанем на українське жерело. Невжеж начальний редактор „N. Reforma“ п. Константин Сроковський, який перед 20 роками ходив демонстративно в вишываній сорочці і підписував ся „Кость Сороковський“, якого оповідає, видані „Українсько-руською Видавничою Свіркою“, можна ще інші дістати в книгарні, не знає різниці між українством і московфільством? Чи може — говорить з нього душа ренегата?

— Посередничтво в переписці кореспонденції двох замітних областей Галичини приймає безплатно Українське Бюро в Швайцарії. Адреса: Bureau Ukrainien en Suisse, 23, Av. de la Gare, Lausanne, Schweiz.

— Урядовий комуніат про смерть еп. Ортинського. Президія намісництва прислала отсе письмо: В послідних часах подали деякі дневники, покликуючись на одну львівську часопись, відомість про убиство в Америці гр.-кат. єпископа Сотера Ортинського. На основі урядової інформації заявляє ся етсим, що еп. Сотер Ортинський помер 24. марта 1916 у Філадельфії на запаленя легких. В похороні, який був незначайною маніфестацією для заслуг помершого взяли участь: делегат Апостольської Століни, церковні достойники і як представник ц. і к. австро-угорської амбасаді у Вашингтоні п. і к. генеральний консул Грвіч.

— „3 історії революційного руху в Росії“. На

сю тему виголосить виклад п. Микола Ганкевич австра, в неділю 25. с. м. о год. 4 ів по пол. в малій залі Інституту ім. Лисенка, ауд. Шашкевича. Вступ 20 сот.

— З пильною злочинне прати оружною епик. „Korrespondenz Wilhelm“ пише: Велика небезпека для операцій ц. і к. армії, спричинена злочинями, яких цілєю нещити припаси, викликає потребу пригадати дотичні карні постанови. Отже окремі карні постанови установають за такі злочини в полі на основі наглого суду, в нутрі краю на случай обтяжуючих обставин кару смерти через повішеня, а в лепших случаях кару тяжкої в'язниці до 20 літ.

— Централь для вивупна вуджанин в Галичині. Пишуть урядово: Уряд визначив людности у Відні установив виключним органом для закуп на вуджанин в Галичині для інших коронних країв австрійську Централью для закупна у Відні (Oesterr. Zentraleinkaufsgesellschaft, Wien I am Hof 4). Та Централь буде розділювати закуплений в Галичині товар між фірма і консумайні стоваришеня в інших краях. Згадав Централь отворила в Кракові власне бюро в годиний Ринку під ч. 22.

— Нехай толють ся чужинці. Доносить з Роттердаму, що капітан англійських кораблів торговельних одержали порученя, щоби до плавби до пристаней союзників вибирали тільки моряків, приналежних до баранних рас, а до плавби до нестральних пристаней по змоді нестральних моряків.

— Доляна. Довірочні збори Повітового Народного Комітету в Долині відбудуть ся в четвер дия 5. цетня в комнатах товариства „Укр. Бесіда“ точно о годині 2 1/2, по полудни. З огляду на важкі сарани, а також завая введена в житє філії товариства „Союз Українок“ просить ся о численну участь також місцевого та повітового укр. жіноцтва на год. 5 тамже.— Д-р М. Павловський. 1-2

Найновіші вісти з Росії.

„Війна до побіди се політика нового правительства“.

ЛОНДОН (Ткб) Кореспондент часописі „Daily Telegraph“ мав розмову з Мілюковим, Мілюков сказав, що війна до побіди буде осмислим тевном і рішайчим чинником в ситуації. Бдність і свобода народу в цімь осмисленя побіди, се теперішня поліка російського народу. Ще завчасно на те, щоби говорити про вплив революції на заграничну політику, але він (Мілюков) переконаний, що Росія вийде з неї сильнішою, як коли небусть. Що до Польщі, то Мілюков заявив, що обітниця незалежної, незалежної на ново Польщі під володінням російського царя тепер очевидно вимагає ревізії, та в тих бурливих днях не було ще часу на розгляненя сеї справи. Вкінци Мілюков сказав, що виділ робітничих послів не спричиняє йому журби.

Становище державної Ради.

БЕРН (Ткб). До „Темпа“ доносять з Петрограду, що всі члені поступового блоку державної Ради та група Найгарда віддає ся до розпоряджмости нового правительства.

Вел. им. Микола Миколесевич від'їжджає до Петрограду.

КОПЕНГАГЕН (Ткб). Доносять з Петрограду: Вел. кн. Микола попрощав ся торжественно в військом і цивільним населенем Кавказу. Виголосив він промову, в якій візав всіх, щоби були згодні в праці над побідою і над укріпленем свободи краю. В тих днях дожидають приїзду вел. князя до Петрограду.

Даремні зуонія ген. Іванова.

БЕРН (Ткб). Французська преса дізнаєть ся з Петрограду, що генерал Іванов одинокий старав ся вратувати давню систему правління. Він приказав військам в Царськ Селі вийти проти революціонерів. Залога, яка вже була прилучила ся до революції, іменувала трьох відоручників до переговорів з Івановим, однак він велів їх узявнити. Після того залого повідомля ген. Іванова, що палата в Царськ Селі, де перебуває царя з дітьми, буде збурена стрілами, коли відоручники зараз не будуть вилучені на волю. Іванов, видячи, що справа програє, ратував ся утечею.

Вел. князь Кирило. — Де буде конотитуція?

БЕРН (Ткб). До дневника „Express de Lyon“ доносять з Петрограду, що вел. кн. Кирило зложив команду гвардії маринарки.

Рада міста Москва завадала, щоби конституанта зібрала ся в Москві.

Державні антанту і Америки признають нове правительство.

ПЕТРОГРАД (Пет. аг.). Амбасадори Антант, Франції, Сполучених Держав та Італії висловили міністрам заграничних справ спільне урядове признає іх державами провізоричного правительства російського та просили про визначене дия, в якій могли би урочисто повторити заяву того признаня.

Цар і царяц.

БЕРЛІН (Ткб). „Berl. Tabl.“ доносить: Один з російських дневників оповідав о одного генерала про подія в Петрограді в перші дия революції. Приступленя гвардії до революції зробило на царя велике вражінє. Ходив цілий день немов неприємний, не горячи ні слова. Жлучи делегатів Думи, ходив цар самітний, а ніхто ні з жовнірів ні з публики не зважав на нього. Бажає цар, щоби міг з родиною перенести ся до Ливадії, не буде здасть ся сповнене. В рахубу входять тільки побут в Англії.

КОПЕНГАГЕН (Ткб). Повернув з Петрограду директор бактеріологічного інституту Мадсен, який оповідав, що цілий час революції був у Петрограді. На візанє царя був у неї в Царськ Селі. Царяц признав його в одній санітарки. вел. князь і вел. кн. заховували на кір. Царяц була біла, але держала ся згідністю. Мадсен описує цагінку, яку товпа урядила на Німців і особи з німецькими назвишами. Найбільшу сензацію викликає те, що сам Протопопов удав ся до Думи до міністра судівництва Керенського і повідомив його, що поліція устанила всюди машинної карабини. Ся інформація улекшила побіду революції.

Невдоволенє в союзниках.

СТОКГОЛЬМ (Ткб). „Nou Dagligt Allehanda“ доносить з Гапаранди: Російські дневники нарікають, що представники антанту на конференції в Петрограді мали тільки на увазі, щоби своїм державам запанити користи коли-

том Росії. Особливо представник Англії формально пожував на привілії, а представник Злучених Держав домагає ся за достави великих концесій, передовсім від Москви до Дону, а також права рішати про російський нафтовий промисл.

Перед можлими катастрофами.

БЕРЛІН (Ткб). „Lokalsanzeiger“ доносить з Стокгольму: Богато чужих горожан виїхало з Росії до Швеції. На їх думку теперішні події в тілкі початком нових катастроф. Навіть найбільші приятели Росії і антанту сумнівають ся, щоб революція могла утворити корисні органи. Вони кажуть, що є видимі признаки, що розпочинає ся розклад. Є певне, що підчас неспокоек у Петрограді встрілено 8 Англіїців і 1 Данця. Соціалісти революціонери старають ся підбурити населенє проти Англії, до чого був пригожий ґрунт. Число збитих подають найменше на 20.000. Урядове представленє, що згнуло 2.000 осіб, є неправдиве.

Як випукали політичних в'язнів.

ПЕТРОГРАД (Петр. Тел. Аг.) Підчас уайльнованя політичних в'язнів товпио революціонерів в Орлі втік також генерал Грігорєв, який піддав Козно. Інші в'язні, які його пізнали, почали кричати, що зрадника треба знов замкнути, генерала замкнуно знов. В Херсоні 1700 в'язнів обезоружило в'язничу сторожу. В'язні вдерли ся до другої частини в'язниці і уайльнили ще 200 в'язнів. Осталих ще 300 в'язнів увільнило да товпа, вдерши ся до будинку в'язниці. В'язні розійшли ся по місті. Не було смертних випадків.

Протопопов фалшиво інформував царя і міністрів.

ПЕТРОГРАД (Бюро Райтера). Показуєть ся що-раз виразнійше, що Протопопов фалшиво інформував царя і міністрів. На міністерських нарадах заперечував існуваню якого небув руху або говорив, що той рух не має ніякого значіння. Ген. Коновалов запевняв царя, що 30.000 війська з панцирними автомобілями стоїть у готовости, щоб іздавити бунт. Про правдивий стан переконали ся міністри аж тоді, коли гвардія почала бунтувати ся. Пізнано, що запевненя Протопопова були фалшиві, і виключено його з ради міністрів. Префект поліції запевняє, що ніколи не видав приказу стріляти з машинних карібівів.

Бріян амбасадором в Петрограді?

БЕРЛІН (Ткб). Як доносять дивєнки, зачувати у французській Палаті посла, що Бріян згодив ся обияти уряд амбасадора в Петрограді.

Америка й осередні держави.

Ню-Йорк (Іскрова телеграма Бюра Вольфа). „Associated Press“ доносить в Вашингтону: Державний департамент не приготовляє на разі ніякої відповиди на австро-угорську ноту, сподіваючи ся, що через опізнєне дасть ся уникнути зрівня зносин.

БЕРН (Ткб). Як доносять з Ню-Йорку, Вільсон і кабинет в протині вилловдженю війни Німеччині Конгрес признає, що правда, воєнний стан є існуючий, одначе вступленє в воєнний стан в дальшій значино сього слова є залежєне від дальших неприятельських діл Німеччини.

Німеччина і Китай.

БЕРЛІН (Бюро Вольфа). Китайський посол вручив телеграму свого правліня про зріванє дипломатичних зносин з Німеччиною.

Ню-Йорк (Спізнєна Іскрова телеграма Бюра Вольфа). Тут не ждуть, щоб зріванє відносин між Китаєм і Німеччиною поки-що розвилло ся далі. Коли Німеччина не вимусить зміни, то китайське правительство остане на дотеперішнім становищи, бодай доти, доки Злучені Держави не зроблять иншого кроку. Думають, що Китай відкинє запрошенє антанту, щоб вьяти участь у війні, хіба що умови, які давав би антант, були би такі знохожуючі, що опір проти участі в війні дав ся би переломити.

Уряд для заосмотреня в ярини й овочі.

ВІДЕНЬ (Ткб). Уряд виживленє, бажаючи запевнити для краєвої конзумції будучий збір

ярин і овочів, творить авторизований мим уряд заосмотреня в ярини й овочі як спілку в обмеженою порукоюю.

ОПОВІСТКИ.

Неділя, 25. марта 1917.
 Нані: греко-кат.: Теоф. — римо-кат.: Благовіщеня П. Д. М.
 Ваятра: греко-кат.: Пер. мож. Ник. — римо-кат.: Емануїла.
 Похватор: греко-кат.: Вєведжета — римо-кат.: Гуперта.

Український Народний Театр Т-ва „Бесіда“ у Львові. Саля Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В неділю дня 25. марта с. р. „Батькова кавказ“ драма на 5 дій Карпенка Карого.

Білеті раніше набути можна в „Народний Торговлі“, в день представленя при касі від год. 5. п. п. Початок о год. 7. вечером. 2-2

ВОЄННІ КОМУНІКАТИ.

АВСТРО-УГОРСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 24. марта 1917.

ВІЙНА НА СХОДІ.

Група війск Макензена: Нічого нового.

Фронт архикнязя Йосифа: Наші війська вчера по обох сторонах долини Чобаніош зводили нагальну боротьбу. На північ від тої долини добули вони приступом неприятельські рови на Шолістмар на ширині 2 км. а глибині 1 1/2 км. Небавом опісля почав ся на південь від долини російський протинаступ на наші становища на Малгараш, та ми зломили його вивірним огнем. Неприятели пішов в розтіч та вернув назад до своїх ровів. Число приведених бранців вносить 500. Наші втрати дуже малі.

На південний схід від Дорнаватри наші стежині відділи дійшли аж до четвертої російської лінії.

Фронт баварського князя: Нема нічого до оголошеня.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ І НА БАЛКАНІ.

Не стало ся нічого особливого.

Заст. шефа ген. штабу Ф. Геєвр.

З НІМЕЦЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ

з дня 24. марта 1917.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

По обох Сторонах Сомми й Оззи ведуть ся що для бої між нашими забезпечуючими відділами і неприятельськими війсками, що знаходять ся на переді, які по численних боях, получених для них з великими жертвами, тільки непевне висувають ся наперед, часто окопують ся, при чім дуже їм перешкаджають в свободі рухів видані нами зарядженя. Вчера атакували Французи наші позиції на захід від Ля Ферєн і вдовж низини Аклет, а також коло Невіль і Маржіваль. Відперто їх всоди. В Шампанії вдало ся нашим вивідним відділам привести в різних місцях полонених з французських ліній.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Баварського: Коло Сморгоня, Баранович і над Стоходом відігнано російські вивідні відділи, які по огневім приготованю посували ся наперед. Наші летуґи зістрілили на південний захід від Двини неприятельський самолет, а коло озера Дрисвіти неприятельський привязаний бальон.

На фронті архикнязя Йосифа: Успішний огонь артилерії і метавок мін попередив наступи, в яких нашій війська вьяли приступом російські становища на південь від долини Тротусуль на границім хребті між Солонтар і Озбаншталє і полонили 500 жовнів. Наступ Росїян, який почав ся швидко опісля на північ від Маджрош, не вдав ся.

Група війск Макензена. Нема нічого нового.

Фронт Македонський: Положенє незміненє. Бої між озерами Охріда і Прєспа, здасть ся, поки-що скінчили ся. Від 12—21. с. м. повторяє ся що дня наступи Французів, які авислали до них значну часть 76, 156, 157. дивізії, а також кілька колоніальних полків. Неприятели набуток терену з днів 15. і 18. с. м. вирівнали наші протинаступи в днях 20. і 21. марта. Пануючі над околицею гори в го-

рїстім краю на захід і північ від кітловини Мо-настира, які були цілю Французів, знаходять ся сильно в руках союзних війск, які значенито визначили ся сильною витревалістю мимом тяжкого огню і сильними наступами. Спілділанє піхоти і артилерії, як також помічних війск, ведене певним проводом, було відріченє. Нанєслє воно неприятелєви дуже важкі втрати, і се, здасть ся, є причиною, що хвилєво настав су-покій. Війско, повне віри в свою спроможність, дожидає дальших боїв.

Перший квартирмайстер ген. Людендорє.

ГЛЯДАЮТЬ СВОІХ.

Прийма Моцення і Тяцца Парубочи, спавтовані в селє Вєчєвєк, повіт Бучач, перебувають на Чєхах, в селі Chlumetz bei Wittingau Nr. 240 Böhmen і просять хто би знав якусь вістку за їх мужів а то: Михайла Парубочи, перебуваючого в Landsturm Elap. Вагє 400 Feldpostamt і Гривя Міцєвєк перебуваючого в Ldt Art Abt. Nr. 12 Жапава почта Бєбрїва аби дав до них вьяти 200 1—1

Вєсиль Походнай в Персєльєвєк поз. Зборїя телєр Sar. komp. шукає своєї жінки Нєстї. 193 1—2

Оголошеня.

Христос Воскрєсе!

Вже вийшли

дуже гарні святкові карти — кольорові малюнку арт. маляря і Косїїна. — Серія в трєх вартєк в портєм 80 с.

За 20 картєк оидата в портєм 4-20 с.
 50 „ „ „ „ „ 10-60 с.
 100 „ „ „ „ „ 21— с.

Картєк вивислєв ся лїш за наперед надїслану гєт-тєку.

Пря більших замовленїх і куплєв дєв ся опуст. Замовленє прийємає: ДЄНІС КУЧІНА — Львів Пєкарська 42. 199 1—3

ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СПІВАНІК

НАША ДУМА

зладив АНТІН ГАПЯК.

(Другє виданє справленє і побільшенє)

182 пієсєн. **200 коломийєк.**

- Пієні поділені на шість груп:
- I. Патріотичні і політичні (21 пієсєн).
- II. Історичні (19 пієсєн).
- III. Станові: а) козацькі (17 пієсєн), б) чумацькі (7 пієсєн), в) бурлацькі (7 пієсєн), г) опришківські (3 пієсєн), д) побутові (18 пієсєн).
- IV. Сїчові, сокільські, стрілецькі (26 пієсєн).
- V. Любовні (64 пієсєн).
- VI. Коломийєк (200 пієсєн).

Окладянку Співанїка прикрашує гарна вїєста, виготовлена арт. малярєм Буцманюком а першу сторону образєць „Вїзд Б. Хмєльницького до Кїєва“ (відбитка звїєсного великого кольорованого образа артисти маляря М. Івасюка) та кромє сього при початку і при кїнци кождої групи, умїєшена гарна відповідно дїбраня ілюстрація.

Цїна співанїка „Наша дума“ **К 2 80** (справлен. в полотно К 450).

Сей великий Співанїк можна набути також окре-мими частями.

а іменю: часть перша п. з.:

„НАША СЛАВА“

у якій поміщені пієні патріотичні і політичні, історичні, станові, сїчові, сокільські і стрілецькі.

Співанїк „Наша слава“ коштує **К 1 40.**

часть друга п. ч.:

„Наша пієня“

мієтїть пієні любові і коломийєк. Співанїк „Наша пієня“ коштує **К 1 40.**

Хто не може набути великого співанїка „Наша дума“ за **К 2 80**, нехай замовить собі співанїк „Наша слава“ або співанїк „Наша пієня“ за **К 1 40.**

На звичайну перєсылку почтовоу треба додати 30 сотиків а на поручєну 65 сот.

Замовленє і різночачно гроші треба вивислєти під адресою:

Канцєлярїя тов. „Прєсвїта“
Львів, Ринєк ч. 10.

З друкарні „Дїла“ Львів, Ринєк ч. 10.